

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIII, broj 34

29. kolovoza 2013.

cijena 200 Ft

*„Mejaši” na
II. Međunarodnom
glazbenom festivalu
„Martince”*

Baština, prilog
Hrvatskoga glasnika
I-VIII.
Hrvatska-Pag-Vlašiči-„Zavičaj”
Državni tabori hrvatskoga
jezika i kulture u Vlašičima
2013.

MEĐUNARODNI
GLAZBENI FESTIVAL
"MARTINCE"
NEMZETKÖZI (HORVÁT) ZENEI FESTIVÁL

Komentar

Hrabriti, poticati javnu uporabu materinskoga, hrvatskog jezika

Najnovije izvješće pravobranitelja temeljnih prava o ostvarivanju zajamčenih prava na uporabu narodnosnih jezika, koje je objavljeno u srpnju ove godine, u najmanju ruku ukazuje na žalosno stanje postojećih uvjeta u praksi, od uporabe narodnosnih jezika u javnoj upravi na mjesnoj i regionalnoj razini do uporabe kod raznih organa vlasti, na sudovima, u kaznenom i građanskom procesu, ali i u djelovanju narodnosnih samouprava i tijekom obavljanja javnih poslova.

Na temelju provedenog ispitivanja i zaključaka pravobranitelja, općenito se može zaključiti da unatoč postojećim zakonskim okvirima, odnosno propisima, nema odgovarajućih uvjeta za ostvarivanje jezičnih prava, nema potrebnih obrazaca, ni odgovarajućih ljudskih resursa, konačno niti odgovarajućih sredstava za njihovu provedbu. Uostalom, u izvješću se ističe i mišljenje Hrvatske državne samouprave, koja smatra da se u postojećem društvenom okruženju ostvarivanje većine jezičnih prava narodnosti u praksi čini utopijskim.

Kao najveći razlog, prema odgovorima ispitanika u izvješću, ističe se da nema izražene potrebe, nema poticaja ni sa strane građana ni sa strane narodnosnih samouprava. To potvrđuje i djelovanje narodnosnih samouprava koje se u vrlo ograničenom broju koriste pravom na uporabu narodnosnih jezika. Neznatan je čak i broj onih narodnosnih samouprava koje dvojezično, ili samo na narodnosnom jeziku vijećaju, donose odluke, pišu zapisnike sjednica, odgovor na pitanja, koja je mjesnim samoupravama, upravnim jedinicama na regionalnoj razini, te državnim narodnosnim samoupravama, ali i drugim organima vlasti postavio pravobranitelj temeljnih prava, vrlo je znakovit, a ujedno ukazuje na bit nimalo jednostavnog, dapače, vrlo složenog pitanja, a on najčešće glasi ovako: ne, nije se pokazala potreba, nije izražena potreba sa strane građana, sa strane narodnosnih samouprava.

Pravobranitelj temeljnih prava zaključuje: „U onim naseljima gdje je jezik vođenja, upravljanja poslovima već desetljećima mađarski, očigledno se ni onda ne javlja potreba za uporabom narodnosnog jezika sa strane građana, iako bi ona bila važna u pogledu očuvanja njihova identiteta. Stoga bi bilo potrebno da mjesne samouprave u suradnji s narodnosnim samoupravama i same „hrabre“, djelatno pomažu upravljanje poslovima na narodnosnom jeziku.“ Očito da su deklarirana prava jedna stvar, a njihovo ostvarivanje u praksi posve druga.

Narodnosne samouprave konačno moraju dorasti zadaćama koje su im utvrđene Zakonom o pravima narodnosti iz 2011. godine, „boriti“ se za ostvarivanje jezičnih prava sukladno mjesnim realnostima. Konačno, zaštita, očuvanje, njegovanje i razvijanje materinskog jezika, ponajprije ovisi o poticanju na uporabu jezika izvan obitelji, škole, narodnosnih priredaba, u javnom životu: pisanjem zapisa, odlukama, oglasima, nazivima naselja, ureda, ustanova, ulica, osiguravanjem odgovarajućih obrazaca na hrvatskome jeziku, zapošljavanjem javnih djelatnika s poznavanjem hrvatskoga jezika.

Možda nam se u postojećem društvenom okruženju to doista čini utopijom, ali ništa od toga nije neostvarivo, ponajprije ovisi o nama samima, o našoj zrelosti, odlučnosti i zalaganju.

S. B.

„Glasnikov tjedan“

Nova školska godina, s brojnim novinama, čeka i škole u kojima se u Mađarskoj odvija nastava hrvatskoga jezika i književnosti kao predmeta ili u vidu dvojezičnosti. U okviru pojma „kulturne autonomije“, vrhovno političko tijelo Hrvata u Mađarskoj, zasada, održavatelj je dviju školskih ustanova, jedne u Santovu, druge u Pečuhu. Prigodna svečanost otvorenja nove školske godine u pečuškome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu

vodstvu i djelatnicima, i o politici njihova uzdržavatelja HDS-a. Početkom školske godine uredništvo Hrvatskoga glasnika donosi prilog Baština, s temom Državnih tabora hrvatskoga jezika i kulture, održanih u našem „Zavičaju“ u Vlačićima, u lipnju 2013. godine. Odlučili smo se za kraj

kolovoza i za početak školske godine, sa željom da ovaj broj Hrvatskoga glasnika nastavnicima u školama odnesu na sate, hrvatskoga jezika, književnosti, narodopisa, razredničkog sata, na popodnevna zanimanja i s njim upoznaju djecu, jer bi i to bio sastavni dio izgradnje nacionalne svijesti njihovih polaznika, bar po našem viđenju uloge školstva Hrvata u Mađarskoj. Naime uredništvo Hrvatskoga glasnika već niz godina potiče

„Podaci čine tek vanjski kostur djelovanja spomenutih školskih ustanova, koje su sa svojih šestotinjak polaznika temelj opstanka Hrvata u Mađarskoj. Što i kako će „svoju“ djecu uputiti na put „hrvatstva“, ovisi o njima, njihovu vodstvu i djelatnicima, i o politici njihova uzdržavatelja HDS-a.“

«Miroslava Krležu» priređuje se u nedjelju, 1. rujna, za školsku godinu 2013/14. upisalo se dvadeset i šest prvaša. Svečano otvorenje nove školske godine 2013/14. u santovačkome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu bit će također 1. rujna, s početkom u 17 sati. U narečenu HDS-ovu ustanovu za novu školsku godinu upisalo se dvadeset i dva prvaša. U pečuškoj ustanovi uskoro počinje izgradnja suvremenog vrtića, za što je još proljetos dobiveno putem natječaja 120 milijuna forinti, te obnova dvorišta, za što su dvije vlade, ovih dana, preuputile svaka po 10,5 milijuna forinti na HDS-ov račun. Ovi podaci čine tek vanjski kostur djelovanja spomenutih školskih ustanova, koje su sa svojih šestotinjak polaznika temelj opstanka Hrvata u Mađarskoj. Što i kako će „svoju“, djecu uputiti na put „hrvatstva“, ovisi o njima, njihovu

održavanje malih novinarskih radionica u okviru tabora. Ove godine zahvaljujemo svim pedagogima na pomoći pri njihovu ostvarenju, posebice Evi Mujić, Angeli Šokac Marković i Anici Popović Biczak, a jednako tako i vama, djeco, koji ste uzeli pero u ruke, te pisali, slikali i crtali svoje doživljaje. Nadamo se kako znate što je to baština, i kako je dio vaše baštine i tjednik Hrvata u Mađarskoj, koji na satima hrvatskoga jezika i književnosti, narodopisa, kod kuće uzimate u ruke. Ako ne, upoznajte svoje roditelje s Hrvatskim glasnikom, poklonite pretplatu baki i djedu za rođendan, kažite nastavnicima da biste i vi s njihovom pomoći objavljivali svoje napise na stranicama VAŠIH novina. Sretan vam početak školske godine uz Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Branka Pavić Blažetin

Državno otvorenje školske godine 2013/14.

Domaćin otvorenja školske godine 2013/14. na državnoj razini jest Debrecinski reformatski kolegij, koji ove godine slavi 475. godišnjicu postojanja. U unutrašnjem dvorištu spomenute ustanove u nedjelju, 1. rujna, u 16 sati novu školsku godinu svečano otvara ministar ljudskih resursa Zoltán Balog, prigodni će govor održati državna tajnica za obrazovanje dr. Rózsa Hoffmann, debrecinski gradonačelnik Lajos Kósa i rektor Reformatskoga bogoslovnog sveučilišta u Debrecinu dr. Károly Fekete.

Stigla nova školska godina

Školska godina 2013/2014. donosi niz promjena u odgojno-obrazovnim ustanovama. Od 1. siječnja 2013. godine većinu je odgojno-obrazovnih ustanova preuzela država i o njihovu djelovanju i nadzoru skrbi Centar za održavanje ustanova „Klebelberg“. Utemeljili su se obrazovni okruzi i od rujna tekuće godine ustanove već trebaju raditi prema novim uredbama, s novim nastavnim programima. Od ove školske godine obvezatno je školovanje već od djetetove šeste godine, osnovne škole obvezatno trebaju nuditi zanimanja do 16 sati, a postoji mogućnost i uvođenja cjelodnevne nastave. Također od ove školske godine postupno se uvodi obvezatan vjeronauk ili predmet etike, svakodnevna gimnastika, a o zapošljavanju pedagoga već odlučuju obrazovni okruzi. U narodnosnom odgoju i obrazovanju od nove školske godine narodopis će se obvezatno podučavati kao poseban predmet na narodnosnome jeziku, a broj obvezatnih sati na narodnosnom jeziku s predmetnom nastavom jezika s četiri će porasti na pet.

Raspored školske godine

U mađarskome službenom listu Magyar Közlöny objavljen je raspored školske godine 2013/2014., prema kojem je prvi dan školske godine 2. rujna 2013. (ponedjeljak), a posljednji 13. lipnja 2014. (petak). Broj nastavnih dana u tekućoj školskoj godini bit će 180, a u srednjim i strukovnim školama redovite nastave 179. Nastava u osnovnim i srednjoobrazovnim ustanovama započinje 2. rujna 2013. godine, no svečano otvaranje školske godine u nekim je ustanovama upriličeno već prije. Školska godina traje do 13. lipnja 2014. godine, a za završne razrede gimnazije i srednje škole do 30. travnja 2014. Prvo polugodište traje od 2. rujna 2013. do 17. siječnja 2014. godine. Tog će dana zatvoriti završne ocjene prvog polugodišta, a svjedodžbe treba podijeliti najkasnije do 24. siječnja. Drugo polugodište traje od 18. siječnja do 13. lipnja 2014. godine, a za učenike završnih razreda srednje škole i gimnazije do 30. travnja 2014. godine.

Jesenski odmor počinje 28. listopada i završava 31. listopada 2013. g. (Posljednji je dan nastave prije odmora 25. listopada, a prvi je dan nastave nakon odmora 4. studenoga.)

Zimski odmor počinje 23. prosinca 2013. godine, a završava 3. siječnja 2014. godine. (Posljednji je dan nastave prije odmora 21.

prosina, a prvi je dan nastave nakon odmora 6. siječnja.)

Proljetni odmor počinje 17. travnja 2014., a završava 22. travnja 2014. godine. (Posljednji je dan nastave prije odmora 16. travnja, a poslije odmora 23. travnja.) Osim odmora svaka ustanova može odrediti i školske praznike za pedagoške svrhe, u osnovnoj školi pet dana, a u ustanovama srednjeg obrazovanja šest dana.

Ispiti i državna mjerenja u ustanovama:

Jesenske pismene mature za oba stupnja bit će 11–25. listopada 2013. Započinju s ispitima narodnosnog jezika i književnosti. Usmeni ispiti za maturante bit će 6–29. studenoga 2013.

Proljetni pismeni maturski ispiti će biti

između 5. i 26. svibnja 2014., a usmeni između 5. i 27. lipnja 2014. g.

Državno mjerenje kompetencije u osnovnim školama za 6. 8. i 10. razred organizira Ured za obrazovanje 28. svibnja 2014.

Neke promjene u odgojno-obrazovnim ustanovama

Od ove školske godine postupno se uvodi novi Nacionalni osnovni program, odnosno na temelju njega izrađeni nastavni planovi i okvirni obrazovni programi. Prvo će biti uvedeni u 1. 5. i 9. razredu osnovne i srednje škole, a u gimnazijama sa šest godišta u 7. razredu. Prema zakonu koji je na snazi, od ove školske godine odgojno-obrazovne ustanove za učenike obvezatno trebaju nuditi razna zanimanja do 16 sati, odnosno organizirati dežurstvo do 17 sati. Prema novom zakonu o javnom obrazovanju, osnovne škole trebaju organizirati svoje obrazovne i odgojne programe tako da zanimanja traju najmanje do 16 sati na kojima djeca obvezatno moraju pribivati, međutim zakon daje mogućnost na to da roditelj preda zahtjev da dijete dobije dozvolu na odsutnost s popodnevniha zanimanja ako ustanova ne radi s programom cjelodnevne nastave. Premda novi zakon o javnom odgoju ne određuje status popodnevno boravka škole u okviru svog programa, mogu to organizirati u okviru zanimanja do 16 sati. Od ove se školske godine uvodi svakodnevna gimnastika u 1. 2. i 5. 6. razredu osnovnih škola, te u 9. i 10. razredu srednjoškolskih ustanova. Prema zakonu, ako učenik aktivno sudjeluje u raznim izvannastavnim športskim aktivnostima, od pet obvezatnih sati tjelesnog odgoja s dva može izostati ako službeno potvrdi drugu aktivnost. Od ove školske godine će se postupno uvesti obvezatno učenje vjeronauka ili etike (može se birati), uvodi se u 1. i 5. razredu osnovne škole, odnosno u 7. razred u gimnazijama sa šest godišta.

Prema novom zakonu, ako dijete ima više od 50 neopravdanih sati izostanka s nastave, Skrbnički organ može pokrenuti prekidanje isplate dječjeg doplatka ili socijalne pomoći. Od nove školske godine postupno se uvode besplatni udžbenici, od tekuće školske godine besplatne udžbenike mogu preuzeti učenici prvog razreda, a u ostalim razredima oni učenici koji zbog socijalnog statusa i drugih razloga imaju pravo na to.

Mađarsko kazalište, vesprimsko Kazalište Petőfi, sudjelovalo na 2. festivalu Miroslava Krležu u Zagrebu

Krležino djelo povezuje sredine u kojima je živio

Sto dvadeseta godišnjica rođenja hrvatskoga književnika i enciklopedista Miroslava Krležu (1893–1980) proslavljena je početkom srpnja u Zagrebu održavanjem 2. festivala Miroslava Krležu što ga je potaknuo Goran Matović sa suradnicima. Mnogi su novi naraštaji ponovno čuli i mogli vidjeti Krležinu vilu na Gvozdu koji je danas Memorijalni prostor Miroslava i Bele Krležu, u prelijepom, ugodnom parku zvanom Tuškanac. Moglo se pogledati filmove o Krleži, čuti njegove Balade Petrice Kerempuha u izvođenju hrvatskih glumaca. Na izložbi, koja traje u Muzeju grada Zagreba do 1. rujna, mogu se razgledati portreti na kojima su lice književnika ovjekovječili hrvatski slikari od Ljube Babića, Josipa Vaništa, Rudija Labaša, Zlatka Kauzlarica Atača, Ivana Lackovića Croate, te skulpture Antuna Augustinčića, Ivana Lesiaka, Mire Vuće, do velebnog kipa koji je izradila kiparica, akademkinja Marija Ujević Galetović. Jedan je njezin Krležu postavljen na Tuškancu u Zagrebu, a isti takav je i u Budimpešti.

Prvi put je u glavnome hrvatskom gradu gostovalo mađarsko Kazalište Petőfi, a u sklopu 2. festivala posvećenoga Krleži izveli su dramu „U agoniji”. Ta je psihološka drama jedna od tri najpoznatija Krležina djela iz glembajevskoga ciklusa, uz drame „Gospoda Glembajevi” i „Ledu”. Gostovanje mađarskoga kazališta velik je korak u povezivanju dviju susjednih zemalja. Ideja vodilja i ovoga festivala jest oživjeti kontakte i povezati sredine u kojima je živio i stvarao Miroslav Krležu. Podsjetimo, Krležu kao istaknuti hrvatski pisac i jedan od stupova hrvatske književnosti 20. stoljeća, važan je i Mađarima, s obzirom da je dio svojih mladenačkih godina proveo na školovanju za kadeta u Pečuhu.

– Krležu se vraća na mjesto koje mu i pripada. Zagrepčani i Hrvati oduvijek vole Krležu, a koliko je on važan Mađarima, pokazuje i činjenica da su njegova djela obvezatna literatura u školama, rekao je Vladimir Stojšavljević, pomoćnik hrvatske ministrice kulture uz premijernu izvedbu drame „U agoniji” Kazališta Petőfi održanu u zagrebačkome Histrionskom domu. Najveća zasluga što je mađarsko kazalište došlo u Zagreb i na Krležin festival pripada Kati Franković, organizatorici i koordinatorici mađarskoga programa na čijoj su premijeri bili i predstavnici Veleposlanstva Republike Mađarske u Hrvatskoj.

Krležino djelo danas otkrivaju mladi naraštaji, upoznaju pisca kojega krasi vrstan stil pisanja, jasno izražavanje, upoznaju pozornog kritičara građanskoga društva nakon raspada K. u. K. monarhije, komentatora raspada moćnih obitelji u srazu sa siromaštvom i promjenama društvenih slojeva, ali i psihološkoga komentatora koji sjajno ocrtava emotivna stanja likova u svojim dramama i romanima. Krležine drame „Gospoda Glembajevi”, „U agoniji” i „Leda” igrane su se na brojnim kazališnim pozornicama još za umjetnikova života, a kajkavske pjesme „Balade Petrice Kerempuha”, uz „Povratak Filipa Latinovicisa” i „Baraku pet be” i ostale, bili su obvezatna školska lektira u srednjim školama. Za Krležina djela uvijek se govorilo da su na neki način „teška” za shvaćanje, da treba poznavati društveni i politički kontekst sredine i vremena na koje se radnja odnosi.

Danas Zagreb ima Sljeme i ima jednu spi-

Kitty Kerri, Tibor Gáspár i Pál Oberfrank

ritualnu artistsku planinu. Ta druga planina, to je Miroslav Krležu, govori Goran Matović, idejni autor i ravnatelj Festivala Miroslava Krležu. A književnik Igor Mandić navodi kako je Krležu „neodvojiv od zagrebačkih veduta, pisac melankoličnih ugodaja i veliki osamljenik na vjetrometini. Krležu daje Zagrebu jedan osebujan i neponovljiv ton, maštovitost vizionara i strast rođena buntovnika. Tko ulazi u Krležino djelo, ulazi u djelo koje stalno sebe negira: ono je slika slobode”.

Sjajno su u Krležino djelo ušli mađarski glumci u drami „U agoniji” napisanoj 1928. godine, a čiji je treći čin Krležu nadopisao 1962. godine. Kako je sam priznao šest godina poslije u svome dnevničkom zapisu – bez uspjeha. Nije bio zadovoljan svojim pokušajem obrane Križovca.

Unutarnji nemir i psihološko preispitivanje Laure Lenbachove, glavnoga ženskoga lika zapletenoga u ljubavnom trokutu između muža i ljubavnika, dojmljivo i ljupko utjelovita je lijepa Kitty Kerri. Radnja se događa u samo nekoliko noćnih sati tijekom 1922. godine. Propada austro-ugarska građanska klasa, a u kolopletu društvenih previranja jesu i emocionalni lomovi, vojnička hladnoća Laurina muža baruna Lenbacha, naprasitoga alkoholičara kojega igra glumac Tibor Gáspár. Laura shvaća kako je zauvijek izgubljen njezin brak s barunom, a potom su sva njezina očekivanja i potreba za ljubavlju okrenuta

prema advokatu Križovcu, njezinu ljubavniku, 36-godišnjem gospodinu koji je poznat po dobrom stilu odijevanja i s mnogo manira. U strastvenoj raspravi o osjećajima između Laure i Križovca Laura shvaća kako i taj gospodin u dobro skrojenu sakou dolazi iz toploga kreveta ljubavnice, a u tom inkrimiranom Križovčevu liku dojmljivo dobro snašao se glumac Pál Oberfrank. Scena s leptiricom koju Laura ubija u drugom činu drame pojačava dojam kako je ona spremna ići do kraja. Ona shvaća kako je sve oko njih iluzija, a shrvana prijevarom i nemoralom, oduzima si život. Upleteni u agoniju troje glavnih glumaca jesu i Eszter Terescsik u ulozi grofice Petrovne, Loon Toth kao gluhoj prosjaci i Krisztina Peti kao Marija.

Kolika je popularnost Krležinih drama u Hrvatskoj, govori podatak da je Krležu najizvođeniji autor u 140 godina postojanja Hrvatskoga narodnoga kazališta u Varaždinu. Tamo je izvedeno ukupno dvadeset premijera Krležinih tekstova, a i mađarski glumci i kazalištarci pogledali su predstavu „Tri kavaljera frajle Melanije”, kao tu dvadesetu premijeru. Krležinim festivalom svi dobivamo, kažu neki komentari. Bavimo se ne samo onom starom Europom u promjenama nego i ovom novom EU, čijom je članicom poslala i Hrvatska, i to upravo na dan otvorenja ovoga festivala.

Dorothea Jendrić

Uoči parlamentarnih izbora 2014. godine

Samo se narodnosti moraju registrirati

Na parlamentarnim izborima iduće godine na državne liste narodnosti mogu glasovati samo oni koji se upišu na popis birača. Registracijom birača prekograničnih Mađara već su započele pripreme za parlamentarne izbore koji će se održati sljedeće godine, u svezi s time iskrslo je već nekoliko nesporazuma. Jedan od njih je da se svi mađarski birači moraju prijaviti na popis birača. Međutim o tome nema ni riječi, prijava na popis birača, kao uvjet sudjelovanja na izborima, propisana je samo za mađarske državljane bez stalnoga prebivališta u Mađarskoj. Istovremeno se na popis birača moraju prijaviti i pripadnici narodnosti u Mađarskoj, ali na jedan drugi, na popis narodnosnih birača, onda ako žele glasovati za narodnosne kandidate. Sljedeće godine državnu listu mogu postaviti ne samo stranke nego i narodnosti (državne narodnosne samouprave, op. a.). Svakoj se narodnosti otvara mogućnost osvajanja jednog narodnosnog mandata, na način da se najprije zbrajaju glasovi za stranke koje dosegnu prag od pet posto i glasovi narodnosnih lista. Ta se brojka dijeli s brojem mandata koji se mogu osvojiti na državnim listama (93), a tako dobiveni rezultat dijeli se s četiri. Tako se utvrđuje povlaštena kvota, koja je uvjet za osvajanje narodnosnog mandata. Ako to ne uspije, onda voditelji lista mogu sudjelovati u radu Parlamenta kao predstavnici (glasnogovornici) narodnosti, samo s pravom vijećanja, a bez prava glasa. Registri narodnosnih birača bit će otvoreni od 1. studenoga 2013. godine.

PEČUH – Udruga mladih Poljaka iz Pečuha, 12–13. rujna organizira multietničku konferenciju radi doprinosa širem upoznavanju prošlosti i stanja narodnosnih zajednica. Najvažniji je zadatak konferencije predmet razmatranja korijenja o narodima i narodnostima Srednje Europe te aktualna pitanja u svezi s narodnostima u Mađarskoj. Konferencija se održava s potporom Državne poljske samouprave i Ministarstva ljudskih resursa. Plenarna izlaganja bave se temom: pojam naroda i narodnosti u Mađarskoj u novom i modernom vremenu te preuzimanje uloge samouprava i države. Ostali tematski krugovi konferencije bave se temama: konflikti i razmjena mišljenja danas, povijesni i kulturni elementi nacionalnog identiteta, materinski jezik i identitet: knjige, knjižnice, mediji, upotreba kulturnoga nasljeđa, starosjedilačke i migrantske narodnosti, kulturni i znanstveni institucionalni sustav narodnosti, civilna mreža, kooperacija i financiranje, modeli autonomije u Srednjoj i Zapadnoj Europi te političko predstavništvo, samoupravni sustav i narodnosna prava.

Čavoljski kružok za poznavanje domovine slavi obljetnicu

U čovjekovu životu lijepa je i sjajna postaja obljetnica rođenja, pogotovo ako je okrugla! Do takve je obljetnice došao i naš Čavoljski kružok za poznavanje domovine i mjesta. Mi Bačvani među prvima smo birali taj put. Čavoljci su 1958. školske godine razvili zastavu, te kročili putem u službi nacionalne samosvijesti. Neprekidnost je s podmlatkom desetljećima bila osigurana. Nastavnički se zbor kao jedan uključio u naš novi poticaj. Djeca su se rado postala članovi kružoka. To je značilo ugled, priznanje. Naša je djelatnost bila svestrana. Rad na mjesnoj povijesti pokriva velik rad mnoštva ljudi. Uživali smo i potporu roditelja te seoskih čelnika. Smatram se sretnim čovjekom što sam mogao biti kod kolijevke domaćeg pokreta za poznavanje domovine – na samom početku – gdje sam se obvezao za cijeli život. Tako je uz moje posredovanje duh toga među prvima mogao stići i u Čavolj, pa smo postali članovi mreže državnog pokreta.

Etnograf, akademik i parlamentarni zastupnik dr. Gyula Ortutay objavljuje osnivanje Državnog pokreta za poznavanje domovine

Već 1954. u Zavodu za narodnu prosvjetu sudjelovao sam dvotjednom tečaju usavršavanja na kojem je bilo riječi i o organiziranju kružoka. U svome radu uvijek sam tražio mogućnost suradnje sa znanstvenim i društvenim organizacijama, zajednički rad s istaknutim osobama na polju poznavanja domovine. Kakav proces u organizacijskim okvirima Domoľjubne narodne fronte (Hazafias Népfrent), rastući život povijesnih refleksa nacije pod teretom punim borbe! Poštivanje prošlosti i ljubav prema povijesti prirodan je dio mog života. U prvim vremenima dugo godina bio sam pozvani član državnog vodstva. Iskustvima sam se mogao koristiti za vrijeme dok sam bio predsjednik županijske udruge u Bačkoj (1968–1993, s prekidom). U mom rodnom selu sve je po starom, i danas sam aktivan član. Za Državnu akademiju za poznavanje domovine već nemam snage, dok sam je imao, sa suprugom smo zajedno obilazili zemlju od Šoprona do Sárospataka. Prije akademije odlazili smo na državne konferencije za poznavanje domovine.

U godini jubileja ne samo da priliči nego je obvezatno osvrtanje, sjećanje! Brzo zaboravljamo. Pedeset i pet godina. U životu čovjeka to nije dugo vrijeme, ali u životu čavolj-

skog pokreta bogatom uspjesima jedan životni vijek nije malo!

Jubilej je istaknut trenutak vremena! On izražava koliko su današnjici važni pređi i vrijednosti koje su oni stvorili. Duhovno okuplja sve one suzavičajnike među kojima je ime Čavolja poveznica. Tom su prigodom zajedno oni koji slave i slavjenici, koji radosno uzimaju u zagrljaj prošlost, dijele ono što boli, i zahvalno s poštovanjem odaju čast pred uspomenom onih kojih više nema.

Rujan 2013. bit će mjesec prisjećanja! Skromno, ali ponosno za to ćemo stvoriti forum, naći podupiratelje. Pokrenut ćemo!

Krug prijatelja za poznavanje domovine 1996. pokrenuo je izdanja za očuvanje vrijednosti pod nazivom „Čavoljske mjestopisne bilježnice“. Kao 12. broj spomenutog izdanja za ovu prigodu pod nazivom „Čavoljski kružok za poznavanje domovine slavi obljetnicu“ napravljen je presjek 55 godina čavoljskog pokreta za poznavanje domovine i mjesne povijesti, s izborom, u obliku kronike. Izdanje pripremljeno za tisak, s mnogo priloga, fotografija. Nadam se da će ovo uređeno izdanje, koje nosi poruku, u Čavoljcima i njihovim simpatizerima pobuditi mnogo dragih uspomena.

Dr. Sándor Dömötör, stručni referent za poznavanje domovine Državnoga prosvjetnog zavoda, pozdravlja osnivanje Županijskog odbora za poznavanje domovine Domoljubne narodne fronte Bačko-kiškunske županije

Mjesto prisjećanja dio je pokreta, i to ne makar kakav dio. Zavičajna zbirka, kako mi nazivamo naš Seoski muzej, nova je ustanova pokreta u selu Čavolju, u održavanju Seoske samouprave.

Dogodine slavi 50. obljetnicu utemeljenja. Posjetiteljima predstavlja zajedničku sudbinu triju stoljeća u šest prostorija na površini od 185 m². O simbiozi gradnje kuća Bunjevaca i Nijemaca koji dijele zajedničku sudbinu s Mađarima, prikazuje slike o tradicionalnoj kulturi nastaloj tijekom suživota.

Dolaskom Mađara iz Gornje Ugarske paleta je dopunjena, te se tako ovdje stopilo četiri narodne kulture. Sve što se ovdje može vidjeti dar je sakupljen sa simpatičnim lokal-patriotizmom Čavoljaca. Muzej je predao etnograf, akademik dr. Gyula Ortutay.

Fond knjiga o povijesti naselja u posljednjem desetljeću u znatnoj je mjeri porastao. Evo već 65 godina kako strastveno istražujem prošlost mogega rodnog sela i podrijetla, pišem sadašnjost, i spašavam povijesno-etnografsko blago od onih s kojima živim. Moj život prožet je znanstvenim radom. Za mene se istraživanje mjesne povijesti nije odvajalo od narodnosne politike.

Ljudi drže da čovjek ostavlja trag za sobom na onoj zemlji gdje mu se kolijevka ljujla. Nisam ja pozvan ocijeniti pedeset i pet godina zalaganja. To će uraditi potomstvo.

Na putu ozdravljenja od teške bolesti, nikada ne preživjeli odlazak supruge, već s manje volje, ali sam osjećao da još dugujem predima, osnivačima sadašnjeg naselja, seljcima koji su teglili sudbinu kmetova, stoga sam napisao knjigu koja je popunila nedostatak, pod naslovom „Čavoljski urbar 1772”. To je „moj labuđi pjev”. Prikazao sam kako su bunjevački Hrvati – koji su osnovali naselje, kojima su se priključili Mađari iz okolnih naselja, i kasnije Nijemci, koji su došli unutarnjom migracijom – pridonijeli ponovnom

utemeljenju naselja, obnovi crkve, te bogaćenju zemlje nakon Osmanlijskog Carstva. Njima sam želio odati počast i postaviti im spomenik.

Čovjek je sretan onda kada osjeća da njegov rad smatraju važnim, kada računaju na njega.

U životu čovjeka ima takvih postaja, do kojih došavši, u njima stane duh te se začudimo da je brzi vlak života od ploče stigao i do te postaje. Šezdeset pet godina od moje prve diplome postavile su me za nasljednika željezne diplome.

Može se dogoditi da putem ljepote poziva čovjek postaje dostojnim poziva „pučkog učitelja”. Volio bih vjerovati da se i sa mnom tako nešto događa ovih dana. Polako korača-

jući k 85. godini, osjećam da moram završiti istraživanje, za to su potrebne mlade životne snage. Kotač života se već okreće unazad, ali svijetla još gori! Ima podmlatka!

Osim sređivanja dokumenata još ću više vremena imati za posjet unučadi, praunučadi, za iskazivanje i razmjenu ljubavi. OBITELJ

Dr. Gyula Ortutay na zanimanju Čavoljskog kružoka za poznavanje domovine prilikom upisa u knjigu dojmova

je vrlo važna. Nemam neostvarenih snova, cijeloga sam života radio ono što sam volio. Marcijalevim mislima želim dobro čitanje i uranjanje u našu prošlost: „Dvostruko živi život onaj kome je pogledati u prošlost čista radost.”

Čavolj, u ožujku 2013.

Dr. Mišo Mandić
nekadašnji učitelj, voditelj kružoka,
vječni počasni član Državnog saveza
za poznavanje domovine

Gosti iz glavnoga grada na zanimanju Čavoljskog kružoka za poznavanje domovine i povijesti mjesta koji je utemeljen 1958. godine. Slijeva László Tóth (stručni referent Državnog vijeća Domoljubne narodne fronte za poznavanje domovine), dr. György Székely (sveučilišni profesor, akademik, predsjednik Državnog odbora za povijest mjesta), dr. Mišo Mandić (ravnatelj škole), dr. Sándor Dömötör (stručni referent za poznavanje domovine Državnog prosvjetnog zavoda)

Pješačenje u prošlost

Kraj posljednjega školskog sata. Iscrpljuje nas prekomjerno sjedenje u neudobnim školskim klupama, neprestano od osam ujutro sve do jedan poslije podne. Još nas i glad muči. Žurimo nazad od Trga ruža u sedmom okrugu u šesti, u Munkácsyevu, gdje nam je đačkoj dom. Ne treba nam više od dvadeset minuta da prebrodimo tu, ne baš zanemarivu daljinu.

A sada nam je potrebno sat i više. Badava, vrijeme čini svoje, godine su odletjele nad nama! Četrdeset i pet godina je prošlo otkako smo maturirali. Baš dovoljan razlog da se opet nađemo u našoj almi mater.

Zajedno poslije 45 godina, iza zgrade đačkog doma, na bivšemu malonogometnom terenu.
Snimka: Ernest Barić

Kao ljudi zrelih godina, udobno još jednom prošetamo tim putem gdje smo nekada poznavali svaki kutak, svaku zgradu. Orijentiranje nam ni sada ne čini problem, tim više minulo vrijeme, što smo svi iznad šest iksova, s manjim ili većim tegobama, s osjetljivijim zglobovima, što nam otežava kretanje. Ali i prizor pred nama nas navodi na lagano pješačenje, na razmišljanje. Imamo što vidjeti, usporediti šezdesete godine sa stvarnošću sadašnjice!

Na trgu kao da se ništa nije promijenilo. Školska zgrada izvana kao da je ista. I velebrna crkva s dva tornja kao da je ista, odnosno čini se još privlačnijom. Neki je pogledaju i iznutra barem radi prekrizivanja. Stube kod ulaza zgrade gimnazije: nekad smo ih mi svakodnevno trošili, ali se ne vidi na njima zub vremena. Uočljiva su jedino ćirilica slova na zidovima. Da, poslije razdvajanja, 1993. godine ovdje su ostali Srbi.

Malo nam loše pada što naš zidni muralni tablo ne nađemo na starijem, rangiranome mjestu. Zapravo to je red života: nove generacije zahtijevaju za sebe sve više mjesta, pa nama pripada sve skriveniji kutak.

Pješačeći prema elegantnom, vilama prepunom šestom okrugu, ovdje-ondje se zadržimo. Na svakom koraku nađemo nešto što nam privlači pozornost. Čak i jedan balkon koji nas je u ono doba podsjećao baš na onaj iz Verone. S njega je našoj prijateljskoj skupini momčića svako jutro točno u pola osam mahala djevojčica naše dobi, što smo joj, naravno, uzvraćali.

Mali spor je bio samo zbog toga što nismo

mogli odlučiti u koga je od nas zaljubljena. Poslije smo saznali o njoj da je prikovana za invalidska kolica, naime vidjeli smo joj samo gornji dio vitkog tijela...

Tiho, u polutonu pjevušimo šansonu poznatoga glumca Andrása Kerna: Lövölde tér: ott mindig hideg van, ott sosincs nyár, csak ősz, meg tél. (Trg Lövölde: tamo je stalno hladno, tamo nikad nema ljeta, samo jesen i zima.) Pun pogodak, što parira s našim osjećajima. Da bismo se osvežili na dugačkom putu, na terasi jednog kafića naručujemo hladno piće. Zaista smo raspoloženi kada stižemo na Kodály körönd. Već nam je blizu željeni cilj, pa i pjesma grupe Kaláka nas razveseli: Bőrrönd Ödön, a köröndön, / Ül a kövön... feketé színű börröndön. Ovdajna golema polukrugla zgrada nekada je pripadala svjetsko poznatom skladatelju Zoltánu Kodályu. Prisjećamo se kako ga pred ulazom čeka crni mercedes i mi to sa zanosom pratimo... Idemo dalje. Raskošne vile svugdje. Tu je i sjedište stranke vladajućih, Fidesza.

Zatim Ulica Népköztársaság (danas Andrásyeva) 101: dom mađarskih novinara, nekad s preskupim, ali vrhunskim restoranom i kafićem. Sada je sve zatvoreno, čeka svoga novog vlasnika. Posve poseban ambijent u Munkácsyevoj. Tu se smjestilo Veleposlanstvo Republike Hrvatske. Na dvorištu, gdje smo nekoć na crvenoj šljaci, u totalnoj prašini igrali nogomet, danas stoji pravi engleski vrt, s prvoklasnom tratinom (travnjakom). Iznutra je ta raskošna vila obnovljena, te postala još raskošnijom. Drvene joj stube sada kao da ne škripe. Prostorije su se pro-

lješale. U podrumu, u nekadašnjoj đačkoj blagovaonici smješten je konzulat. Na prizemlju, gdje su nekada stanovale djevojke, diplomati obavljaju svoj posao. Na katu, gdje su u ono doba spavali dečki, i to više od deset osoba u jednoj sobi, također su diplomatske rezidencije. Domaćini, djelatnici Veleposlanstva, s razumijevanjem prate naše beskrajne priče. Spominjemo im kakav je bio naš komfor tamo: mi dečki nismo imali tople vode na katu kada su se dolje kupale djevojke. Za našu tjelesnu čistoću služili su bonovi koje smo dobili za ulaz u javno kupalište Széchenyi.

Međusobno, dakako, i spletkarimo. O našim ljubavnim pokušajima, o prvim poljupcima u đačkome domu. Gledamo jedini tv-program u zamračenoj društvenoj sobi. Neki se parovi zbližavaju. Odjednom neudana odgojiteljica zrelih godina pali svjetlo, i parovi se hitno razilaze, kao da se ništa nije dogodilo...

Davno je to bilo, još u prošlom stoljeću, od 1964. do 1968. godine. Imamo što pričati i natrag na putu, pa i na izvanrednom satu bivšeg razreda. Našim pričama nema kraja, samo ovome napisu...

Josip Mihović

Trenutak za pjesmu

Igor Šipić

SPOMENIK – „HRVATSKA“¹

Knin na Dan domovinske zahvalnosti

Čekamo Spasitelja našega
Isusa Krista

Ponovno na svom mjestu

Tamo

Gdje treba biti

Upaliti Svjetlo života

Djevičanstvo

Veliku kozmičku Maticu

Malu zemaljsku Kuću

U koju se ulazi

I izlazi

Napušta svoja ognjišta

Vraća se

Zaustaviti

I stati

Kazati

Dosta!

Ovo je moja zemlja

Ližnjan, 5. kolovoza 2013.

¹ Pred crkvom Sv. Janje (Agnesa) u Medulinu nalazi se kameni kip „Hrvatska“, u liku Bogorodice s Djetetom.

Shodišće ognjogasecv, vojske i carinarov kod Peruške Marije

Ovo ljeto su prve julijske nedilje nanovič skupadošli hodočasnici, ognjogasci, vojnici i carinari kod Peruške Marije na hvalodavanje. Prilikom ovoga jubileja za glavnoga pokrovitelja smo imali dr. Csabu Hendea, ministra obrambe u Ugarskoj, ter isto tako i Bertalana Harangozoa, peljača Vladinoga ureda. Za glavnoga celebranta je pozvan Tibor Berta, pukovnik, biskupski ovlaštenik od Ugarske katoličke taborske biskupije. Nažalost, ministar nije mogao biti nazočan, jer je imao drugu obavezu, ali poslao je pismo, koje je pročitano pred svetom mašom. Na svetoj maši su bili vjernici iz sela i cijele krajine još i iz inozemstva. Četrnaest društav je bilo u svečanom mimohodu s vlašćimi zastavami. Koncelebriranje je bilo na tri jeziki. U svojoj prodiki je glavni celebrant istaknuo da u našem žitku moramo na tom putu hodati, koga nam je Jezuš odredio. Važno je da ćutimo dobrotu i vjeru i da nosimo svoj križ ter teret. – *U misecu majušu sam bio u Lourdesu na međunarodnom shodišću vojske i ovde smo većimi ki smo bili tote, ali mislim, da se ovde isto tako ćutimo, kot u toj dalekoj zemlji. I ovde smo skupa Ugri, Hrvati, Nimci, Sloveni, tako da smo svi brati jedan drugomu, iako ne razumimo sve jezike, ali u Kristušu smo jedni, i to je najvažnije* – je rekao Tibor Berta. Pri svetoj maši su položili vijence kod piljov različnih svecevi i Viteški red žganoga je dao posvetiti svoje žgano ko je izabrano za ovo ljeto. Novim vitezom su pak prikldani ikoni Sv. Nikole. Pred blagoslovom se je vjernikom obrnuo i na svojem hrvatskom materinskom jeziku Bertalan Harangozo, spominjući svakoga da svim nam je dužnost prikdati bogato jerbinstvo jezika i običajev, ter je zaželjio da se još duga ljeta strefimo na ovom mjestu. Za organizatorsko djelo su prikldani pokloni Imri Fehéru graničarskom majoru ter Attili Lászlóu, potpukovniku. Po svetoj maši je sambotelski korus Sunce dao kratki koncert, pri kom su jačili stare katanske pjesme i većputi je narod skupa s njimi jačio. Za skupnim objedom u dvi ura je bila litanija i zbgomdavanje, ali skupno druženje je još nastavljeno na farofu u Hrvatskom Židanu, sve do večeri.

Zita Horvat

DOMBOL – U organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave, 31. kolovoza priređuje se tradicionalna seoska priredba Dombol-fest. U prijedopodnevni satima su natjecanja u malom nogometu, čemu slijedi revijalno kuhanje, a poslijepodne su sudionici folklornog programa i hrvatski izvođači. Tako lukoviški KUD Drava, Tamburaški zbor i orkestar Biseri Drave i martinački Ženski pjevački zbor «Korjeni».

„Više nego susjed” – isječci iz hrvatske pučke kulture

„Više nego susjed“ naslov je povremene izložbe Etnografskog muzeja koja svečano otvara svoja vrata 10. rujna u 17 sati, te će biti postavljena u čast pristupa Hrvatske Europskoj Uniji. Hrvatska je za Mađarsku ne samo susjedna država, jer ih je dugi niz godina spajala zajednička povijest – neovisno o tome da pojedina događanja obje smatraju nacionalnim ponosom, a neke dobivaju različita objašnjenja. Nakana izložbe nije predstavljanje današnje Hrvatske, nego putem predmeta iz 19. stoljeća ukazati na činjenicu kako su hrvatsku pučku kulturu oblikovale i razlučivale europske stečevine. Opći dojam nam može biti kako su nam poznate pojedine pojave jer rezultati etnografskih istraživanja i mađarske i hrvatske strane pokazuju da rijeka Drava – iako je državna granica – nikada nije bila oštra kulturološka razdjelnica. Dvije su države spajale migracija radne snage, zajednička mjesta okupljanja na proštenjima, ili mnogi vlastelini, ali do današnjice je tijesna poveznica hrvatska narodnosna zajednica u Mađarskoj. „Početkom 20. stoljeća puno je materijala sakupljeno u budimpeštanskom Etnografskom muzeju kao i u Etnografskom muzeju u Zagrebu” – reče nam etnolog i gost kurator izložbe Šandor Horvat, te dodaje kako su istaknute osobe koje su pridonijele osnutku Etnografskog muzeja u Zagrebu, primjerice hrvatski industrijalac, trgovac tekstilom i prvi ravnatelj Muzeja Salamon Berger prodao je mnogo materijala i za budimpeštanski Etnografski muzej, ili mađarski etnolog János Xántus sakupljao je ribarske predmete duž hrvatskog Jadrana. U okvirima izložbe, na tristo kvadrata, iz bogatog hrvatskog fundusa Muzeja bit će predstavljeni predmeti između 1872. i 1920. godine, primjerice tkanine, nošnje, ribarski predmeti, fotografije i drugo, i to predmeti iz Hrvatske te hrvatske zajednice u Mađarskoj. Ali to je samo sitan dio bogatog hrvatskog materijala koji se čuva u depoima budimpeštanskog Etnografskog muzeja. Skrbnici izložbe jesu Ágnes Kerezsi i Mónika Lackner. Izložba je otvorena za javnost do 23. ožujka 2014. godine. Neskrivena je želja glavnoga ravnatelja Muzeja dr. Lajosa Kemecsia zagrebačko gostovanje postava.

k. g.

Veseli pomurski Hrvati, članovi kaniškog pjevačkog zbora

II. Međunarodni glazbeni festival u Martincima

U organizaciji martinačke Seoske i Hrvatske samouprave, drugu godinu zaredom, 19 kolovoza, priredjen je II. Međunarodni glazbeni festival. Kako uime organizatora za Hrvatski glasnik kaže Kristina Gregeš Pandur, priredbi su se odazvali brojni hrvatski izvođači iz Mađarske i Hrvatske. Na Festivalu su sudjelovali tamburaški sastavi Drava, Biseri Drave, Suhopoljski tamburaši, članovi Udruge cimbalista iz Đurđevca, sastavi Bonita, Oaza i Mejaši. Program su Festivala otvorili Orkestar Podravka i Ženski pjevački zbor «Korjeni». Među gostima martinački načelnik Levente Varnai i predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Đurđa Sigečan posebno su pozdravili generalnu konzulicu Republike Hrvatske Ljiljanu Pancirov, Zdravka Dijakovića, dožupana Virovitičko-podravске županije, Josipa Novogradeca, predsjednika skupštine Virovitičke-podravске županije, i druge... Festival je otvorio Zsolt Tiffán, predsjednika Skupštine Baranjske županije.

Prvi izvođači Festivala, kroz koji su nas vodile Ema Solga na mađarskom i Renata Balatinac na hrvatskom jeziku, bili su domaćini Ženski pjevački zbor „Korjeni” i Orkestar Podravka.

Zbor „Korjeni” osnovan je 1996. godine radi njegovanja i širenja podravskih narodnih pjesama i običaja. Zbor sada broji osam aktivnih članica. Na repertoaru imaju uglavnom podravске narodne pjesme. Iza sebe imaju bezbroj vrlo zapaženih i uspješnih nastupa uz pratnju Orkestra Podravka, u okviru različitih kulturnih i zabavnih manifestacija i u Mađarskoj i u Hrvatskoj. Ovoga puta uz „Podravkinu” pratnju Zbor je izveo splet pjesama Hrvatskoga zagorja.

Orkestar Podravka osnovan je 1993. godine. Članovi su mu osnove sviranja naučili kao osnovnoškolci od poznatog svirača Jozе Kovača. Tijekom svoga djelovanja postali su vrlo omiljeni svojim širokim repertoarom, sviraju na svadbama i balovima diljem Mađarske. Iza sebe imaju bezbroj nastupa.

I Zbor i Orkestar aktivni su dio martinačkog KUD-a Martinci.

Slijedili su stari prijatelji Podravaca Suhopoljski tamburaši, sastav im je osnovan 1999. godine. Suhopoljski su tamburaši vrlo aktivni u svome djelovanju, te iza sebe imaju bezbroj nastupa diljem Lijepe Naše. Ponose se CD-om pod nazivom «Pjesma Suhopolju». Djelatno sudjeluju u radu Kulturno-umjetničke udruge Suhopolje i kulturno-umjetničkih društava iz Gradine i Čačinaca, te

Ema Solga i Renata Balatinac bile su voditeljice, a domaćini festivala Ženski pjevački zbor „Korjeni” i Orkestar Podravka

Uime organizatora za Hrvatski glasnik Kristina Gregeš Pandur kaže: Radujemo se II. Međunarodnom glazbenom festivalu u Martincima kojem ove godine sudjeluje osam tamburaških sastava. Prošle godine bilo je to u listopadu, sada smo se odlučili za 19. kolovoza, dan prije održavanja našega „kirbaja”. Okupilo se mnoštvo, možda i do tisuću ljudi. Zvijezde večeri su nam „Mejaši” koje smo pridobili za sudjelovanje, jednako kao i sve ostale preko svojih prijateljskih veza.

Zdravko Dijaković, dožupan Virovitičko-podravске županije: Duga je naša povijesna povezanost. Drava je granica koja stoljećima spaja, a ne razdvaja ljude. Danas u Europskoj Uniji kroz IPA projekt učvršćujemo stare i stvaramo nove veze. Virovitičko-podravska županija sa svojim vodstvom i svim područjima gospodarskog i društvenog života sudjeluje u učvršćivanju spomenutih veza u čijem razvoju ne mala uloga pripada upravo Hrvatima iz Mađarske. Naši su susreti svakodnevni na polju gospodarstva, kulture, športa...

Festival je otvorio Zsolt Tiffán, predsjednik

se na taj način zalažu za očuvanje tradicionalne i kulturne baštine, ali i promicanje tamburaške glazbe.

Svojim nastupom Udruga Cimbalista Hrvatske osnovana 2010. g. pobrala je velik uspjeh. Udruga radi u dvije sekcije (proizvodnja glazbala i glazbena radionica). – Osnovni je sadržaj djelatnosti Udruge organiziranje i održavanje glazbenih radionica u sklopu kojih će se učiti svirati cimbele, zatim

festivalskih priredaba i glazbenih koncerata na kojima će prevladavati cimbele i druga pučka glazbala, ali i organiziranje majstorskih radionica za proizvodnju glazbala, prije svega poradi promicanja tradicijske, podravске glazbe, te ručnoga stvaralaštva.

Slijedio je Orkestar Drava, dio je KUD-a Drava utemeljenog 2007. godine. Članovi su

Nazočne su pozdravili Đurđa Sigečan, predsjednica mjesne Hrvatske samouprave, i Levente Varnai, načelnik sela

Tamburaši sastava Oaze, Bonite i Mejaša; ne svi, tek najizdržljiviji

Sastav Udruge cimbalista iz Đurđevca

Sastav Oaza

Orkestar Drava iz Lukovišća

orkestra naučili osnove sviranja u lukoviškoj osnovnoj školi od nastavnika Tibora Kedveša, a poslije su na samouk način razvijali svoje znanje. Najveći su uspjeh postigli 2010. kada su osvojili nagradu Najomiljenijeg interpretatora u barčanskoj regiji. Sastav Oaza osnovan je 1989. godine; nije nepoznat martinačkoj publici. Uvijek i u svakom trenutku prati i svira trenutni repertoar, a on je velik, širok i raznolik – od uspješnica, rokenrola, preko pop-glazbe sve do Hrvatske tradicionalne glazbe (tamburice). Tako je bilo i ovoga puta. Slijedio je suhopoljski sastav Bonita utemeljen 2006. godina. Osim što svoje pjesme izvode na različitim nastupima i festivalima, vrlo rado zasviraju na svadbama.

I na samome kraju nastupile su zvijezde večeri, varaždinski sastav Mejaši, tamburaši u strukama, čija pjesma Zorica žari i pali jutrobom.

Sastav postoji od 2006. godine, a okupili su se i počeli svirati kao članovi Centra tradicijske kulture u Varaždinu (nekadašnjeg KUD-a Varteks). Mejaše danas čini šest mladih glazbenika. Od ostalih tamburaša razlikuje ih stil odijevanja te postava instrumenata i

jedinstven spoj tambure sa pop-rock elementima. „Zorica” je njihov najnoviji i treći singl koji je nadmašio sva očekivanja u samo mjesec dana, pa se pojavio na vrhovima top ljestvica diljem Hrvatske. I tako polako do kasnih

jutarnjih sati redali su se izvođači na otvorenoj pozornici pokraj martinačkog doma kulture. Priredba je bila otvorena, ulaz slobodan, pa je, kao i lani, privukla bezbroj posjetitelja s obje strane granice kao i Hrvate iz Baranje i Šomođa. Svi su se sastavi, po riječima organizatora, odazvali na prvi poziv, i nastupili su bez naknade na martinačkom festivalu.

Branka Pavić Blažetin

Suhopoljski tamburaši

Treći susret Kaćmaraca na mjesnoj Vodici

U suorganizaciji Seoske, Hrvatske i Njemačke samouprave te Bunjevačke kulturne udruge «Neven», 10. kolovoza, povodom blagdana Velike Gospe, održan je treći susret žitelja i bivših Kaćmaraca. Ove godine na mjesnoj Vodici okupilo se dvjestotinjak mještana i bivših Kaćmaraca.

Cjelodnevni program, već po običaju, počeo je misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje je u kapelici posvećenoj Uznesenju Blažene Djevice Marije služio tavankutski župnik Franjo Ivanković. Misa je uljepšana pjevanjem bunjevačkohrvatskih vjernika koje je predvodio aljmaški župni kantor István Aradi. Uslijedila je mađarsko-njemačka misa koju je služio kaćmarski župnik Ferenc Nyíró.

Sudionike susreta pozdravio je načelnik Endre Pál, u pozadini katedralni zbor «Albe Vidaković» iz Subotice

Oko podneva, umjesto na otvorenome, susret narodnosnih crkvenih zborova bio je u kapelici. Tom je prigodom okupljene pozdravio kaćmarski načelnik Endre Pál, koji je uz ostalo istaknuo da je Kaćmar naselje u kojem sve više dolazi do izražaja zajedništvo, pomaganje jedni drugima, a kako reče, o tome svjedoči i ovaj susret koji je ostvaren u suradnji četiriju ustanova, odnosno udruga. Uz to je posebno pozdravio bivše Kaćmarce koji su se odazvali pozivu. Premda oni više ne

Pjevački zbor bunjevačkih Hrvata iz Kaćmara

žive u Kaćmaru, načelnik je izrazio uvjerenje da se oni rado vraćaju u svoje selo. Susret Kaćmaraca uljepšali su Katedralni zbor «Albe Vidaković» iz Subotice pod ravnanjem zborovođe, kantora Miroslava Stantića, zatim Izvorna njemačka pjevačka skupina iz Hajósa, a na kraju i domaći pjevački zbor bunjevačkih Hrvata pod vodstvom Margite Tupčije Išpanović.

Nakon koncerta druženje je nastavljeno zajedničkim ručkom pod velikim šatorom, a Seoska samouprava sve sudionike pogostila je gulašem od graha. S otvorene pozornice okupljene je pak zabavljao orkestar djevojaka iz Pečuha.

Dio okupljenih bunjevačkih Hrvata na misi

Kako nam uz ostalo reče predsjednik Hrvatske samouprave Grgo Išpanović, susret je pokrenut 2011. godine kako bi okupio mještane svih narodnosti, te bivše Kaćmarce. S druge strane cilj im je bio da se oživi vjerski život na Vodici, odnosno u kapelici koja je obnovljena još 2006. godine. Tako je i duhovski susret zborova premješten na Vodicu za blagdan Velike Gospe.

U popodnevnom programu, u mjesnom domu kulture upriličeno je otvorenje izložbe slamarskih slika Eve Dikan, a zatim i predstavljanje knjiga dr. Lászlóa Nebojszka i

Bunjevački Hrvati nakon mise ispred kapelice na kaćmarskoj Vodici, koja je obnovljena 2006. godine

Misno slavlje na hrvatskom jeziku predvodio je tavankutski župnik Franjo Ivanković, do njega zastupnica Hrvatske samouprave

Teza Balažić

dr. Antala Zorna, na temu kaćmarskih križeva krajputaša i prošlosti naselja. Navečer je u organizaciji Bunjevačke kulturne udruge „Neven” priređena tradicionalna žetvena svečanost „Dužijanca”, koja je uz kulturni program održana u središtu naselja na otvorenome, a završena druženjem i balom.

S. B.

Ljubav „Po staza naših starih“

Kad srce vliče u Hrvatsku, valja tamo i studiranje

S Anom Popović, prekrasnom mladom folkloristica iz Jastrebarskoga i koljnofskim tamburašem, zgodnim članom Štrabancev, Lukom Pajrićem našli smo se u Kemlji, pri završetku projekta Po staza naših starih. Okol nje je zračila srića neobičnim intenzitetom. Njeve ruke su bile neprestalno spojene, a smih s njevih obrazov nije nestao ni na trenutak. Ana i Luka na dvotajednom putovanju našli su još jedan dar. Jednostavno se je zgodalo. Na prvi ili drugi pogled, to danas već nigdor ne pita. Ljubav se je dovikla pod kožu, sve do srca. I sve je tako najbolje i najlipše, kako je...

– Kad smo počeli ovo putovanje Po staza naših starih, upoznala sam Luku u Koljnofu, a kasnije par dana, ljubav naša i zaljubljenost je započela u Rogoznici – začme povidati mlada divojka ka je prik koreografa i peljača plesnih društav, Nenada Breke, pozvana na gradišćansku povorku. – *Lijepo nam je, družimo se svaki dan. Imali smo nastupe puno, prošli smo sve staze, evo sad smo došli do kraja i bilo nam je jako lijepo. No, naše staze ne staju ovdje, znači, mi nastavimo dalje. Ja sam iz Jastrebarskog, pa vidjet ćemo se. Kada završi naša turneja, ja ću ostati još par dana u Koljnofu, kasnije će Luka doći u Hrvatsku, a ako Bog da, on će tamo studirati, i bit će dobro!* Anine riči pažljivo sprohadja Luka i dodaje: – *Zatim ću se ja tamo odseliti, ili ona k nam.* U šali je pitamo, da li je Ana cijelim putem tancala tako, kako je Luka svirao?! Mladi se zaljubljeni pogledaju i prasnu u smih. – *Pokušavali smo da i ja malo plešem, no, ne ide mi baš najbolje, ali ne odustajem. U plesnom taboru u Koljnofu zato ću malo početi tancati* – komentira najprlje koljnofski svirač, a Ana još kaže s posebnim naglaskom: – *Sad će on tako plesati, kako ja kažem!* Ne treba je puno ispitkovati, sami povidaju kako je super bilo sve na putu, od svećanih prijemov, spavanja, jila i pila ter nastupa, jedino je tempo bio malo naporan. – *Nismo ni približno očekivali da će ovo biti toliko naporno. Kad nam je naš voditelj Nenad Breka rekao, pripremite se, bit će naporno, nismo ni u pola mislili da će biti ovako.* Npr. u Sincu partijali smo do nekih tri ujutro, a trebali smo se stati u pola pet da bi u pet bili kod kombija da bi došli na misu do crkve na Udbini. To je bilo najteže za nas, jer volimo tulumariti, a i plesati. Medjutim, preživjeli smo i, sve u svemu, dobili smo jedan jako lijepi doživljaj, koji valja ponoviti – veljek za ovom izjavom i Luka potvrdi istinu svoje mile divojke: – *Ja isto tako mislim da je bilo naporno na putu. Meni je bilo svenek najteže ublić se u nošnjju, instrument gorizeti i svirati, po danu još i večkrat. I sad smo malo umorni, ali kod Atile Pajrića ćemo završiti na fešti u Koljnofu, a zatim ostajemo još u taboru.* Mladi tamburaš veli da mu je u Rogoznici bilo najlipše, tamo su je jako lipo ugostili prilikom svećevanja ulaska Hrvatske u Europsku

Najlipši par „Po staza naših starih“

Uniju, ali varaždinski ter koljnofski prijem su isto tako za njega bili nezapljivi. Kako smo čuli od para, na ovom putu se je uzrijala i ideja da Luka nastavlja svoj studij u Zagrebu. (Samo da nam je već ovakovih ljubavi!) Evo, kako se od zapada krene na jug: – *Ja sam kanio u Beč poiti, ali to je sudbina. Ča ćemo?* A kad kanimo najpr bižati u vrimenu, Luka nas informira i o planiranoj budućnosti: – *Kod Ane će biti svadba u Hrvatskoj, a kod nas ćedu biti medeni tajedni!* Iako su mladi još nekoliko dana bili skupa u koljnofskom Plesnom i tamburaškom taboru, Ana je već zdavno doma, a Luka se je pred kratkim vratio domon iz jednotajedne tamburaške turneje iz Hrvatske, BiH i Crne Gore. Pri kemljanjskom zbogomdavanju čekali smo od nji samo jednu rič na pitanje, zavolj česa je bilo vridno ganuti na put?! Pravoda smo dobili najbolje i najlipše odgovore na svitu. S obje strane jedno ime. Ana i Luka, kupajte se u ovoj velikoj ljetnoj srići, a mi ćemo nestrpljivo čekati termin još jednoga hrvatsko-gradišćanskoga pira!

-Tiho-

MALA STRANICA

Judit Jerant i Žofika Kalmar, sudionice iz Mađarske

ZADAR – U Omladinskom hostelu na Boriku, od 1. do 10. kolovoza prvi put u Zadru održala se Ljetna škola hrvatskoga folkloru, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika. Podučavalo se o plesovima, nošnjama, pjesmama i glazbalima s područja Međimurja, Podravine,

Zagorja, zagrebačkog Prigorja, karlovačkog Pokuplja, te okolice Jastrebarskoga, Gorskoga kotara, Grobnika i cijele Istre, a ove su godine prvi put u program uvedeni i plesovi gradišćanskih Hrvata. Voditelj je Škole ugledni etnolog i etnoko-reolog prof. Andrija Ivančan, sviranje tradicijskih glazbala podučavao je Vjekoslav Martinić, a tamburaškim orkestrom Škole ravnao Tibor Bün, uz gosta predavača maestra Sinišu Leopolda. Uz njih, na Školi su predavali vrsni stručnjaci i istraživači hrvatskoga folkloru: Štefan Novak, Nerina Štajner, dr. Goran Oreb, Miro Kirinčić, Josip Forjan (narodne nošnje) i Kristina Benko Markovica (pjevanje), uza suradnju glazbenog korepetitora Antuna Kotteka. Polaznici ovogodišnje Ljetne škole – iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Sjedinjenih Američkih Država, Njemačke, Mađarske, (šestero polaznika), Slovačke, Srbije i cijele Hrvatske – 10. kolovoza priredili su završni koncert. (Zadarski list)

SPLIT – U Mađarskoj nije običaj odlaziti na maturalne izlete, ali to nije tako kod maturanata budimpeštanske Hrvatske gimnazije. Baš zbog toga što uče hrvatski jezik i njeguju hrvatsku samobitnost, na kraju školovanja posjete i Hrvatsku. Krajnje im je određište Dubrovnik, a zadrže se i u Splitu, s posebnom željom da posjete Galeriju Meštrović. Ove su godine došli sa svojim profesorima i ravnateljicom Marijom Šajnović, a splitska podružnica HMI je dogovorila s njima buduće programe.

Pomurski i međimurski ribiči ponovno zajedno

Dan naselja Serdahela ne može proći bez međunarodnoga ribičkog natjecanja, naime serdahelsko Ribolovno društvo Partizan već više desetljeća dobro surađuje s međimurskim ribičima. Tako su stigli međimurski ribolovci iz Goričana, Svete Marije i Kotoribe 3. kolovoza na serdahelsku šljunčaru da se druže s kolegama iz Serdahela i Sumartona i da iskušaju sreću u ribolovu.

Pobjednička družina u sastavu: Željko Sabolić, Darko Vuk, Robert Kanižai, predsjednik Ladislav Markan

Serdahelsko ribolovno društvo jedno je od najaktivnijih civilnih društava u mjestu. Njegov predsjednik Ladislav Markan trudi se da prekogranične veze godinama dobro djeluju. U Serdahelu nema ribičkog natjecanja na koje ne bi pozvali kolege s druge strane Mure, a jednako tako pomurski ribolovci često sudjeluju na natjecanjima s one strane. Po običaju, međusobno se pozivaju i na skupštine kako bi razmjenjivali iskustva i učili jedni od drugih.

Na ribičko natjecanje prijavilo se ukupno deset družina i započelo je hranjenje u 7 sati, a natjecanje u 8. Ribiči su mogli loviti do 11 sati, tada je slijedilo mjerenje. Neke su družine imale sreću ako su izvukli dobro mjesto, naime prije dva dana serdahelsko je društvo poribljavalo. Bilo je družina koje su ulovile više od osam kilograma. Dodjela nagrada uslijedila je na školskom dvorištu, na mjestu gdje se odvijao Dan naselja.

Nagrađeni su najuspješniji ribiči u dječjoj i omladinskoj kategoriji, te najbolji odrasli ribiči po sektorima. Po družinama najuspješnija bila je prva družina Športskog ribolovnog društva zvana Som iz Kotoribe, zatim druga družina istog društva, a treće mjesto pripalo je drugoj družini serdahelskoga Ribolovnog društva Partizan. Najuspješnijoj družini pripao je pehar, a samostalni natjecatelji nagrađeni su štapom, čekrom i drugim priborima za ribolov.

Darko Vuk, voditelj pobjedničke družine iz Kotoribe, nije htio odati tajnu uspjehnosti ribolova, samo je toliko rekao da je tajna u hranjenju, ali i u vježbi. Njihovo društvo već ima 63 godine tradicije, a njegovi se članovi natječu u prvoj državnoj ligi.

Pomurski i međimurski ribiči nakon dodjele nagrada družili se na programima Dana naselja uz riblji paprikaš i gibanice. Sljedeći će susret biti upriličen na Danima Kotoribe.

Ribiči čekaju proglašenje rezultata

XX. Grahijada u Mohaču

Grah na tradicionalni šokački način u zemljanim loncima ponovno okupio mnoštvo Mohačana i njihovih gostiju. Upriličena svečana predaja novopoploćenog dvorišta s nadstrešnicom, novim stolovima i klupama.

Obnovljeno dvorište Šokačke čitaonice na uporabu su predali generalna konzulica Ljiljana Pancirov i parlamentarni zastupnik János Hargitai

Ni teško podnošljiva vrućina, s domalo četrdeset Celzijevih stupnjeva, nije mogla pokvariti dobro raspoloženje sudionika i posjetitelja jubilarne XX. Grahijade u Mohaču, koja je održana 3. kolovoza u organizaciji Čitaonice mohačkih Šokaca. Unatoč velikoj vrućini, više tisuća Mohačana i njihovih gostiju okupljenih na prostoru ispred Čitaonične zgrade u Táncsicsevoj ulici, uživali su oko brojnih zemljanih lonaca i uz plamen (odnosno uz grahovu juhu na tradicijski način, s povrćem, začinima i s mesom, ili dimljenim mesom), ali i uz dobru kapljicu vina, zvuke tambure, uz ples i pjesmu. Osim iz Mohača bilo je gostiju iz cijele okolice, među kojima i Hrvata iz Olasa, Kuljketa, Katolja, ali i iz udaljenijih krajeva, iz Zale, Udvara, Pečuha pa čak i okolice Budimpešte. Za dobro raspoloženje pobrinuli su se TS «Šokadija» i «Mladi orkestar» koji su neumorno zabavljali okupljene. Svojim nastupom opet su oduševili članovi dječje plesne skupine Šokačke čitaonice u izvornoj šokačkoj nošnji, pozivajući na ples i pjesmu.

Svojedobno nitko nije ni slutio da će kuhanje graha na tradicionalni šokački način u zemljanim loncima, pokrenuto prije devetnaest godina, izrasti u veliku gradsku gastronomsko-kulturnu priredbu. A sve je počelo u prijateljskom krugu nekolicine starijih ljudi u dvorištu Šokačke čitaonice, zatim, sve do pete godine, organizirano kao natjecanje, i uza stručno vrednovanje i nagradnu tombolu. „Kada je broj sudionika porastao tako da se jednostavno nije moglo s ozbiljnošću

Članovi Predsjedništva Šokačke čitaonice

vrednovati sve lonce graha, odlučili smo da se pravi kao festival, da to bude grahijada, prava šokačka pučka veselica, što se pokazalo vrlo uspješnim, a odonda iz godine u godinu okuplja sve više sudionika i posjetitelja”, reče nam uz ostalo predsjednik šokačke udruge Đuro Jakšić, uz napomenu, ako se ovako nastavi, onda će zbog ograničenog prostora morati ograničiti i broj sudionika. Međuvremeno, zahvaljujući zdušnom zalaganju vodstva i članstva Šokačke čitaonice, Grahijada je postala prepoznatljivom hrvatskom priredbom i gradskom pučkom veselicom.

Svatko tko prođe pokraj zemljanih lonaca i vatre u plamenu, može se uvjeriti: vidi se da svatko s pravim umijećem priprema ovo jednostavno, a toliko veličanstveno jelo – reče uz ostalo u svome pozdravnom govoru János Hargitai, voditelj Vladina ureda Baranjske županije, te je pritom istaknuo: «Lijepo je vidjeti Šokadiju koja sa svojim tradicijskim priredbama, koje okupljaju velik broj ljudi, prednjači u njegovanju tradicija grada Mohača. Čast mi je s vama ovdje danas zajedno svetkovati!»

Zahvalivši na potpori grada Mohača, i osobno gradonačelnika Józsefa Szekóa, koju pruža hrvatskoj zajednici, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov uz ostalo reče kako ništa od toga ne bi bilo moguće da nisu ovdje mohački Šokci, članovi Šokačke čitaonice, na čelu s Đurom Jakšićem. Kako je uz ostalo istaknula, često je u Mohaču, i uvijek je jako ponosna. Nedavno je bila na Pranju na Dunavu, za Poklade na Ophodu buša okuplja se tako mnoštvo da je nemoguće proći gradskim središtem, a evo sada i Grahijada.

«Iznimno sam ponosna što su izvorni, pravi šokački običaji postali i dio gradske turističke ponude i manifestacija» – reče Ljiljana Pancirov, te dodala: «Svim našim Šokcima u Mohaču, i svima onima koji se zajedno s njima druže i raduju, čestitam na okrugloj, 20. obljetnici. Želim vam ugodan dan, uživajte u gastronomiji koja vam se nudi. Ako vam je dugo čekati dok ovi lonci zavriju i grah se skuha, sjetite se naših predaka koji su između toga, od jutra do večeri, morali raditi, a mi ćemo se ipak samo zabavljati.»

«Dvadeseti put zaredom buknu li su plamenovi ovdje u Táncsicsevoj ulici, dvadeseti put su zajedno Mohačani i njihovi gosti, prijatelji početkom kolovoza, što ujedno potvrđuje da je ova priredba opravdala svoje postojanje, pa se danas zaslužno spominje među najmasovnijim i najkvalitetnijim priredbama grada Mohača – naglasila je dogradonačelnica Erika Bodor Kovács.

Nakon pozdravnih riječi uzvanika, a prigodom Grahijadine 20. obljetnice, predsjednik Šokačke čitaonice pozvao je na otvorenu pozornicu idejne začet-

nike Imru Sümegia, Ladislava Filakovića i Matiju Bošnjaka, koji su prije devetnaest godina osmislili tu priredbu. Tom im je prigodom uručio posebno za njih izrađeni zemljani lonac, rad narodnog umjetnika, lončara Lászlóa Fazekasa. Ujedno je zahvalio svim članovima vodstva koje je pozvao na pozornicu, posebno darivajući dopredsjednika Stipu Bubrega i članicu vodstva Judit Fehér za neumornu organizaciju. Tim povodom podsjetivši na početke, Imre Sümegi izrazio je nadu da će se tradicija nastaviti, te potaknuo da bi se Grahijada, koja sve više izrasta prostor u spomenutoj ulici, s vremenom možda mogla premjestiti na prostranije mjesto, primjerice u bušarsko dvorište, na prostor kraj Šokačke skele, ili na Széchenyiev trg.

Pošto je lani obnovljena zgrada, ove je godine obnovljeno dvorište Šokačke čitaonice, novopopločeno s nadstrešnicom, novim klupama i stolovima. Tako je upriličena i svečana predaja, u okviru koje su generalna konzulica Ljiljana Pancirov i János Hargitai svečano prerezali vrpce trobojnicu, te predali na uporabu lijepo uređeno dvorište.

Usljedio je svečano paljenje vatre u ulici ispred Čitaonice zgrade, koju su s domaćinom Đurom Jakšićem zajedno upalili generalna konzulica Ljiljana Pancirov, dogradonačelnica Erika Bodor Kovács i voditelj Vladina ureda Baranjske županije János Hargitai. Time je otpočelo kuhanje graha na tradicionalni, šokački način, koji se ove godine kuhao u 235 zemljanih lonaca. Premda se lani grah kuhao u više od 260 lonaca, kako nam reče organizator, ove su godine lonci bili veći, stoga se sada kuhalo više nego ikada dosada. Odaziv sudionika bio je iznad svih očekivanja, o čemu svjedoči da je kuharima sudionicima podijeljeno 115 pregača, izrađenih u povodu okrugle obljetnice. Nakon završetka kuhanja, oko 18 sati počela je večera, koja ni ove godine nije prošla bez dobre kapljice vina, pjesme i plesa, a od 20 sati okupljene je na otvorenom ispred zgrade Šokačke čitaonice zabavljao Orkestar „Šokadija”.

Mohačka je priredba dobar primjer kako tradicija i u naše vrijeme može privući mnoštvo ljudi različitih naraštaja, koji su željni dobre zabave uz dužno poštovanje baštine svojih predaka.

S. B.

PETRIBA – U tome naselju nedavno je došlo do raspuštanja mjesne samouprave. Na poticaj Stjepana Bokana mlađeg vijećnici mjesne samouprave u odsutnosti načelnika Tomislava Trojka odlučili su o raspuštanju samouprave. Prema nekim vijećnicima, načelnik, koji svoju dužnost obnaša honorarno, često je odsutan sa sjednica i vijećnici su mnogo puta morali odlučivati o tome gdje bi načelnik trebao dati upute. Prema okružnom bilježniku raspust samouprave bilo je u skladu sa zakonom, tako će u Petribi 6. listopada raspisati izvanredne izbore.

SERDAHEL, GORIČAN – U Goričanu je održan prvi radni sastanak vezan uz projekt koji je odobren u okviru Mađarska–Hrvatska IPA prekogranični koopera- cijski program 2007–2013. Sredstva su odobrena pomurskoj udruzi za seoski razvoj i donjomedimurskim općinama Donjem Vidovcu, Donjoj Dubravi i Goričanu u iznosu od 107.521,69 eura. Navedena će se sredstva upotrijebiti za izradbu projektne dokumentacije za gospodarske zone, obnovljive izvore energije, razvojni plan, turističke planove, izradbu turističkog kataloga i promidžbu. Sudionici projekta ubuduće žele postati zajednica, tj. Europska grupacija za teritorijalnu suradnju (EGTS), sukladno Uredbi Europskog parlamenta i vijeća, želeći time jačati međunacionalnu i međuregionalnu suradnju poradi jačanja gospodarskih djelatnosti.

KANIŽA – U tome gradu 5–6. rujna bit će završna konferencija projekta zaštite klime, koju zajedno provodi Europski klimatski savez i Savez ujedinjenih nacija. Cilj je Europskoga klimatskog saveza praćenje klimatskih promjena i njihovo smanjivanje na taj način da se na pojedinim područjima učini nešto za zaštitu klime i okoliša. Kaniža se prva uključila u najveći europski savez za zaštitu okoliša. Konferencija zatvara prvo razdoblje, a u nastavku članovi će imati poseban proračun prema zacrtanim planovima u prvom razdoblju. Prema očekivanjima, na konferenciji će potpisati memorandum o priključenju nekih gradova iz nove članice Europske Unije, tj. Hrvatske.

GORNJI ČETAR – Kulturno društvo Četarska mladina i mjesna Hrvatska samouprava Vas srdačno poziva na Trgadbenu povorku u okviru Hrvatskoga dana, 14. septembra, u subotu, početo od 15 uri. Nastupaju Puhački orkestar iz Monoštra, pjevački zbor Djurdjice iz Sambotela, domaći jačkari i jačkarice Rozmaring, Igrokazači Gornjega Četara i mjesni tamburaši. Predviđena su različita natičanja vezana uz vino i šikanost natičateljev. Bogati dan zatvara hrvatski bal s grupama Karambolo i Bijeli bambus.

Hrvatska samouprava i Župna zajednica sela Santova srdačno
Vas pozivaju na

4. vjerski susret i hodočašće bačkih Hrvata

u Mađarskoj, te prijateljskih hrvatskih zajednica na tromeđi Hrvatske, Srbije i Mađarske koje će se održati **u subotu, 7. rujna 2013. godine** u marijanskom svetištu na santovačkoj Vodici (bude li nevremena, u župnoj crkvi).

Program:

10.00 – Okupljanje na Vodici

10.30 – Krunica

11.00 – misno slavlje predvodi

prečasni Jozo Duspára, začasni kanonik, župnik, dekan iz Zemuna (Srijemska biskupija).

Molimo organizirane hodočasničke skupine da se najave najkasnije do 2. rujna 2013. godine: mailom na balatinacz66@freemail.hu ili telefonom na 00 36/30 396 1851.

Organizatori

Neznaš kako dalje? - Počni s nami jačiti!"
„Isten arra hívott, hogy boldogok legyünk, Sőt: daloljunk az örömtől!”
Assisi Szent Ferec

Pjevački zbor Peruška Marija Vas srdačno poziva na
20. ljetni jubilej u Hrvatski Židan 07. 09. 2013.

A horvátzsidányi Peruška Mária Énekkar szeretettel meghívja Önöket
2013. szeptember 7-én Horvátzsidányba, 20. jubileumi ünnepségére.

Program:
Hvalodavna sveta misa u crkvi Svetoga Ivana Krstitelja u 16 sati,
svetačni program u kulturnom domu u 18 sati.

16 órai kezdettel hálaadó szentmise a Keresztelő Szent János Temp-
lomban,
amelyet a Művelődési Házban 18 órakor Kultúrműsor követ

ERČIN – Hrvatska samouprava, već po običaju, 18. kolovoza ustrojila je Racki narodnosni dan i proštenje Velike Gospe, što je bio ujedno i susret podunavskih katoličkih Hrvata. Na priredbu su stigli hodočasnici, izletnici, gosti iz okolnih naselja, te iz Kalače u prekrasnim narodnim nošnjama. Svetu je misu predvodio Árpád Horvát, isusovački svećenik, koji je ujedno posvetio hrvatsku Marijinu zastavu, na kojoj je slika Ilirske-racke madone, i zastavu Kulturnog društva Zorica. Misno su slavlje pjevanjem uveličali članovi Tukuljskoga hrvatskog crkvenog zbora. Nakon vjerskog programa slijedila je veselica, plesni program u domu kulture koju je otvorio Marko Sili, vijećnik Samouprave. Mnoštvo pristiglih sudionika domaćim proizvodima ugostili su mještani i članovi Samouprave. Zabava je trajala do sitnih sati, tijekom koje se družilo poradi uspostavljanja novih suradnji u budućnosti.

